

Sota Kurylo – Jeszcze się wznoszę

Spis wierszy

Album	3
Pytanie	8
Dziś jest mi wszystko jedno.	9
Za oknem.	10
Dystans	12
To było tak niedawno.....	14
Gdy ostatecznie.	16
World Trade Center	18
Notatki	19
Tożsamość człowieka	20
Nie wiem, co to było.	21
Ci moi.	22
Bratek	23
Jak ciężko.	26
Świat zrozumie.	27
Jeśli właściwie usłyszę słowo.	28
Ballada wigilijna.	30
Pustynna warta.	37
Bez tytułu	38
To i owo.	40
Migawki z przestrzeni.	41
Nie wiem dlaczego.	43
Zawsze ta sama.	44
W zakamarkach pamięci.	45
Rozmowa z przyjacielem.	46
Wiersz nie tylko dla dzieci.	47
Ja kto?	49

Duch.	50
Jeszcze się wznoszę	51
Tak niedawno.	52
San Francisco.	53
Kiedy idę ulicą.	55
Gasnąca gwiazda.	56
To było	57
Przywidzenie	58
Gdybym była w Chinach.	59
Mój mały	61
Fortepian.	63
Malarz	64
Gazowa latarnia	65
Dzielnica	66
Daleko.	68
Nad Sekwaną.	69
Czarodziej	70
Na koniec świata	71

Album

Na stole przede mną leży stary album,
który wraz ze mną przeżył setki mil.
Wraz ze mną przeżył wiele chwil
radosnych i smutnych.

Pożółkłe jego kartki, na rogach
mocno wytarte.
Zębem czasu zgryzione,
rozpadające się na ćwiartki.

Kładę na albumie me dłonie.
Pamięć odtwarza minione dni.
Widzę wszystko jak było.

Z fotografii czytam historię
znanych mi ludzi.
Widzę ich twarze.
Słyszę ich głosy.

Na pierwszej stronie tkwi
fotografia mojej matki.
Lekko pochylona stoi przy
dziecinnym wózku.

Na zbrązowiałym obrazku
nie widać jakiego koloru miała oczy.
Włosy zaś ciemne i w puklach,
opasane na czole szeroką wstążką.

Bluzka na niej biała, z bufiastym rękawem.
Spódnica: ciemna, wąska, do ziemi długa.
Na jej twarzy zastygła na zawsze
jasna słońca smuga.

Czy mówiła coś do mnie,
Czy tylko się uśmiechała?
Nie wiem.
Jak mogłam wiedzieć?
Byłam wtedy taka mała.

Czy gaworzyłam coś do niej?

Czepek na głowie zakrywał me oczy.
Mej twarzy prawie nie widać,
A więc nikt się tego nie dowie.

Następne zdjęcie jest już bardziej rodzinne:
ojciec, mama i ja.

Ojciec stoi za oparciem krzesła.
Mama siedzi na krześle
i trzyma mnie na kolanach.

Pamiętam dobrze to zdjęcie.
Jego powiększenie wisiało
na ścianie jadalni w drewnianej ramie.

Cała trójka zda się być szczęśliwa,.
a ja, jak to w takim wieku bywa,
z kolan mamy zwisam chudymi
nogami.

Mam tu może trzy lata.
Mam białe pończochy, biały paltocik
i biały kapelusz.
A mina?

Dumna jak u pawia.
Jakby mówiła: "Patrz, to ja".

Patrzę na trzecie zdjęcie.
Tu jestem już duża.
Włosy mam splecione w warkocze.
Kokardy na ich końcach.

Stoję na progu szkoły z twarzą zwróconą
do słońca.

Następna fotografia, zrobiona po latach
przedstawia nas czworo - mam brata.

Siedzimy na stoku góry.
U jej podnóża góralska chata
widnieje w pełni letniej krasy.

Będąc dobrze ułożona, siedzę
ze złożonymi na kolanach rękami
I poważną miną.

A mój brat, ten mały, dziarski i rozhukany
stoi uśmiechnięty od ucha do ucha.

Pamiętam, dobrze pamiętam,
jak bez przerwy uciekał w nieznane,
aby poznać świat.

Przez mamę zawsze był kochany.

A tu, na tej stronie jest wklejona karta
z mego szkolnego zeszytu.
Moje pierwsze wypracowanie
z języka polskiego.

Patrzę na nią, na krzywo stawiane
litery.

Pamiętam, choć dawno to było.
Było to opowiadanie o tym,
co przyśniło mi się w nocy.

Powoli przewracam jedną jeszcze stronę.
Zdjęcie z okresu wojennego: rozbity czołg,
zabity koń, zgliszcza miasta.

(Nozdrza me przepelnia ta okrutna woń!)

Drżącą ręką przerzucam zdjęcia, które
upamiętniły grozę, smutek i łzy.

Patrz tu: moja matka, stojąca na schodku
naszej kamienicy, podaje gorącą kawę ludziom
w szaro-niebieskich pasiakach; kopiających
rów wzdłuż ulicy, w mroźny zimowy dzień.

Wreszcie ostatnia strona
i ostatnie zdjęcie.
Patrzę na nie - oto ona...
Matka moja, samotnie stojąca wśród
ośnieżonych drzew - czasem przygarbiona.

Pytanie

Pytam: dlaczego, gdy sięgasz po pióro,
płyną spod niego same smutne wiersze?
Dlaczego nie piszesz o czymś co serce rozwesela,
tylko o okrutnych faktach?

Dlaczego nie o kwiatach, kwitnących w twym ogrodzie?
O pszczołach spijających z nich nektar?
O nowonarodzonym dziecku?
O matce składającej pocałunki na jego czole?

O słonecznej wiosnie?
O gwiazdzistym niebie?
O ptakach śpiewających za oknem co rano?
O spacerach po piasku wzdłuż brzegu oceanu?

Dlaczego nie o lecie, kiedy pogrążony w siano
śnisz o kosmicznych lotach?
I o pomyślnych powrotach z podróży w nieznane?

Dlaczego nie o tym, jak wokół ciebie krąży twój
opiekuńczy duch, abyś ty, astronauta myśli,
mógł, sięgnąwszy po pióro, napisać że...

Dziś jest mi wszystko jedno

Dziś jest mi wszystko jedno,
czy ktoś *się* rozmiłował we mnie,
czy tylko ulitował, czekając
cierpliwie u mego progu.

Serce me ostygło.
Rumieniec straciły lica.
Zamknęły *się* rozkoszy wrot
Otwarły wieczności podwoje.

W piersiach bije serce, ale chyba
nie moje.
I tylko księżyc... zmartwiony -
zbladł nade mną.

Za oknem...

Myślę o tych nocach, kiedy
przy zamkniętych oknach
i płonącej świecy,
zagłębiona w książkach,
szukałam drogi do wiedzy.

Za oknem było zawsze niebo
przesłonięte chmurami.
Czasem tylko rozjaśnione gwiazdami
i blaskiem księżyca.

Tam gdzieś w przestworzach
był Mały Wóz i Wielki.
Waga, Panna i Niedźwiedzica.

Tam gdzieś, po globu drugiej stronie
świecił Krzyż Południa.

Zastanawiałam się czy kiedyś zobaczę
to wszystko własnymi oczami, czy tylko
zadowolę się muszę książkami czytany
przy świetle świec.

Przywidziały mi się wtedy oceany
i morze Martwe.
Jerozolimskie wzgórza i
błękitny Adriatyk.

Oczami wyobraźni ujrzałam Noego i jego arkę.

Odwrociłam powoli kartkę atlasu...

Księżyc srebrzysty uwiązał
nad pasmem Gór Skalistych.
W chmurach tak białych,
błękitach tak przezroczystych.

Co to za życie myślałam.
Co ono jest warte, skoro w tę noc
wiszącą za oknem nie wolno mi
otworzyć drzwi i wysunąć za nie głowy
by podziwiać bezkres pociemniałego
firmamentu.

By oglądać niebo dniem i nocą.
Słuchać głosu nadchodzącej burzy.
Tańczyć w strugach deszczu
i w skrzypiącym śniegu.

I... jak wolny człowiek,
bez rumieńca wstydu iść przed siebie;
mając w sercu marzenia, które krew
rozprzestrzenia na całe ciało

Dystans

Bez względu jak daleko odszedłem,
bez względu na to ile zabrało mi
to czasu, nadal jedną nogą stoję tam,
gdzie wszystko się zaczęło.

To i owo przeminęło.
Wiele się zmieniło.

Wiele przeżyć, wiele myśli,
od których roilo się w głowie..."

’ ’
Tak mi się przynajmniej zdaje,
że to było tam, to było tu...
I ci ludzie, i te twarze...

Pogoń za czymś...
Co miało przyjść na mój świat
jak objawienie.

Co miało się ujawnić,
lecz się nie narodziło.

Czyżby zła droga?
Czyżby złe działanie?

I to założenie, że:
co się ma stać, to się stanie?

Jeśli nie dziś, to jutro...
Tylko może zmieniwszy kierunek?
Dystans może?
Może tylko... odwróciwszy twarz?

lato masz!

Wyobraźnia, przemierzanie
drogi. ..

Spod stóp uciekający czas!
I nieważne wreszcie jak daleko
odszedłem.

Jakie było me oczekiwanie...
Nie ma więcej słów.

Stoję tak jak byłem.
Jedną nogą tam... a tu drugą.

Przede mną wiekuista cisza,
a więc, adieu...
Żegnaj marzeń drogo!

To było tak niedawno

Jedenastego września.
Roku dwutysiąc pierwszego
o godzinie o ósmej czterdzieści pięć rano.
Poranne niebo przeszył samolotu huk.

I buchnął płomień - prawie u szczytu
pierwszej z dwóch Bliźniaczych Wież.

Na ziemię posypał się
metal i gruz.

Stacje telewizyjne i radiowe rozgłośnie
ryknęły jednogłośnie, że "terror i terroryści..."
Że w wieżach wiele ludzi zginęło.

Że na pomoc przybyła Policja,
Straż pożarna, Pogotowie i Czerwony Krzyż.

I że część ludzi przeżyła.
Że z gruzów dym i czerwona krew
wytryska.

Że w ruinach, wśród innych zaginęła
turystów cała rodzina.

...gdzieś na zboczu gruzów, na powierzchni
cementowego jeziora wykwitła kobieca ręka.

Przygodny ratownik chwycił tę rękę w przegubie
Dłoń trochę jeszcze poruszyła wiotkimi palcami.

Drżącymi ustami ratownik przemawiał do niej:
"Trzymaj się jeszcze trochę – jesteś z nami i...
odkopiemy cię choć zasypało cię z głową”.

Co więcej mógł jej powiedzieć?
Ofierze jednej z tysięcy?

Już tylko Bóg mógł mógł mówić do niej
inaczej; głosem z wysokości płonącego słońca.

A on, przygodny ratownik, uspokajał ją,
jak potrafił.
I trzymał w swej dłoni jej słabnącą rękę
do końca.

Gorący popiół sypał się na gruzy.
Spływała w dół roztopia stal...

Jej puls zamarł.
Zastygała krew.

Jemu, bezradnemu, zaczęło brakować sił.
I tylko w mózgu dźwięczał mu głos:
"Nie ma już ratunku dla niej”.

Nie ma ratunku, gdy od ofiar Bóg odjął
swą pomocną dłoń - by skracając ich mękę
unieść ducha w niebieskie przestworza.

Gdy ostatecznie

Poranne słońce zawisło na wschodzie.
Kogut zapiał na drewnianym płocie.
Samolot srebrem zabłysł na nieba błękicie.

Nie widać żadnej zmiany w porannym świata życiu.

Na drzewach tak samo klóć się wróble.
Tak samo zbierając ziarno gruchają gołębie.

Tak samo latem po deszczu rosną grzyby
na leśnej porębie.
Tak samo w górskim strumieniu połyskuje pstrąg.

A my, zakochani jak kiedyś, zapatrzeni
w siebie, na powitanie łączymy się ustami i dotykiem rąk.

Tak samo jak kiedyś, w każdy poranek
pijemy pachnącą kawę z porcelanowych
filizanek, mimo woli wracając myślami
do chwil wojennych ~ strachu i niewoli.

Naszym codziennym pytaniem przy rozstaniu
było: czy przeżyjemy ten dzień?

Wstając od stołu zegnaliśmy się oczami,
niepewni czy spotkamy się znowu.

Po bombardowaniu, wokół nas
płonęły miasta i wsie.
Płonęło niemal wszystko co żyło.
W skorupy filizanek sączyły się łzy.

I oto, po latach, my którzy wyszliśmy żywi
z wojennego piekła, podziwiamy piękno
niewzruszonej przyrody.

Jak kiedyś, oglądamy poranne słońce
wiszące na wschodzie.

Zdaje się nam, że za nami jest już to najgorsze.
Że na lepsze zmienił się świat.

Tylko nam, tym ocalonym, podwójnie przybyło lat.

World Trade Center

Zacząło się to rano o ósmej czterdzieści pięć...
Jedenastego września, dwutysiącpiąćdziesiątego roku,
samolotami trafione Dwie Bliźniacze wieże zapłonęły
ogniem nie mającym końca.

Zamarł ruch uliczny.
W świetle jesiennego słońca ludzkość oniemiała.
Serca przeniknęła trwoga.

Buchające z wnętrza wież płomienie i dymy
całkowicie zakryły błękit nieba.

Runęły kaskadą ku ziemi, jak wodospad Niagary,
płonące fasady stalowych wież.

Fala gruzów i topiącej się stali spłynęła na wozy strażackie,
zasypując strażaków i strażackie wozy.

W jednej chwili zachwiała się wiara w Boga...
W ludzkości szlachetne zamiary.

Notatki

1.
Jaką mam pewność, że to wiosna,
skoro nie fiołek, lecz aster pąk rozwija?
2.
Jaką mam pewność, że zawsze miła będziesz,
skoro zamiast śpiewu słowika - głos kukułki cię woła?
3.
Na obrzeżu księżycy gorzka łza zawisła.
Spadając na ziemię kazała zwać się "Wisła"
4.
Na rozkołysanej fali oceanu drży ostatni
promień zachodzącego słońca.
A w oddali, gdzieś na świata końcu
samotna wyspa, nie mając komu się żalić,
węgielną czernią się pali.
5.
Deszcz kroplą osiadł na eukaliptusowym drzewie.
Odurzony zapachem wilgotnych liści, egzotyczny
ptak zamarł w swym śpiewie.
Zrozumiał, że nawet głosem wzniesionym
pod niebiosa, nie doczeka się go poranna rosa.

Tożsamość człowieka

Tożsamość człowieka, jego wewnętrzną całość określa pamięć, która łączy wspomnienia i teraźniejszość z częścią przeszłego doświadczenia.

Gdy pamięć zanika z czasem, mózg komponuje brakujące ogniwa, dopisując otwartym oczom odległe zdziewienia.

Wznieca w garstce tlejących wspomnień ogień uczuć dawno zgasłych.

Nie wiem, co to było...

Co powiedzieć chciałeś?
Czy słyszałam twój głos?
Czy tylko mi się majaczyło?
Nie!
Nic nie słyszałam.
Dokoła cisza była absolutna...

Wreszcie, ni stąd ni z owąd
krople deszczu poczęły padać
z nieba.

Gdy deszcz ustał, z drzewa zeskoczył
mokry kot,
Jaskółka - nisko nad ziemią kręgiem
przeleciała.

Nie mów, że powiedzieć mi chciałeś...
"ze... adieu...że..."
"Dobranoc moja mała".
Że skoro ode mnie odszedłeś
wszystko sprowadziło się do zera.

Że w serca mego skrytym zakątku
nic już nie drzemie.

że zgasłe uczucia zakopałam w ziemię.

Nie, to nieprawda.
Bo gdzieś tam,
coś - w pustynną część serca zagnane,
zabliźnia ranę. I kielkuje i rośnie... i...
Wytryska życia nowa żyła.

Ci moi

Od czasu do czasu, gdy wydeptaną ścieżką
wędrując wśród lasu, pod stopami czuję
piaszczystą ziemię, pamięć ma się odzywa,
przypominając mi jak "ci moi" wspierali mnie
duchem, gdy ja, za każdym podmuchem
gięłam się jak trzcina.

Tak było gdy wiosna, lato, jesień, czy zima
płynęły swym utartym potokiem, a ja...
rosłam pod ich bacznym okiem.

Dziś ich nie ma. Przeminięli, niczym pył
wiatrem uniesiony.

W mych wspomnieniach pozostali
tak jak byli; każdy z nich prężny, młody,
z wizją przyszłości w świecie bez skazy.

Ileż to razy podnoszona przez nich na duchu
myślałam, że bez nich mózg mój niczemu
nie uradzi.

W mroczne przywidzenia wkraczała myśl,
że któregoś dnia upadnę na wznak.

Gwiazdy zobaczę i po chwili, jak ptak
odleczę w przestworza.

I oto patrz: od czasu do czasu, zwłaszcza
latem, pamięć się odzywa wspomnieniami
o tych moich. Tych, których już nie ma.

Długi upłynął czas, a ja, wydeptaną ścieżką
nadal wędruję przez las.

Bratek

Była kiedyś piosenka o niebieskiej róży.
Zakwitającej na znak szczęścia
na naszej ziemi gliniasto-piaszczystej.

Na naszej ziemi ojczystej.

Śpiewając ją wierzyłeś, że
gdy niebieska róża zakwita,
ziszcza się każde marzenie.

A teraz jesteś w murach Manhattanu,
gdzie nie ma niebieskich róż, ni ziemi
gliniasto-piaszczystej naszymi łzami
spulchnionej, jak w naszej ziemi ojczystej.

Na granicie Manhattanu imponująco
wyrasta piramida architektury strzelistej
ze szkła i stali.

Manhattan, to inny kraj.
To wyspa udziwniona.
To zupełnie inne życie.

Ulice ciągną się ze wschodu na zachód.
Aleje biegną z północy na południe.

Wśród gwaru ulic i światła
żaden ptak nie śpiewa.
Wątle drzewa wegetują wśród murów.

A ty, zagubiony emigrant, biegnąc
aleją Madisona, w kryształowych oknach
wystaw spotykasz swoje odbicie.

Po obu stronach ulicy sklepy wypełnione
po brzegi, jak najbogatszy skarbiec królewski.
Pełno w nich dzieł sztuki, złota, antyków.

Mijaszk sklepy upstrzone tęczą sztucznych
kwiatów, które nie pachną
i pszczoły nad nimi nie brzęczą.

Ty, niepoprawny romantyk, z głową w obłokach
szukasz niebieskich róż...

Pytasz: "Czy są tu niebieskie róże?"
"Nie ma", mówi sprzedawca, "ale patrz,
tu masz mnóstwo innych, egzotycznych kwiatów".

"Patrz: storczyk w złożonym koszyku..."

Storczyk, to kwiat - pasożyt, wyrosły
na drzewach tropiku.
Nad nim unosi się koliber, uroczy,
maleńki ptak, który nie śpiewa.

A tu: Manhattan i ty...

I oto, tam gdzieś, wśród wąwozu ulic,
w mrocznym sklepiku znajdujesz
prawdziwy kwiatek, bliski twemu sercu.
Wprawdzie nie jest niebieski, ale granatowy.

"Co to jest?" pytasz. "Bratek?"
"Biorę cię", mówisz. "Biorę!"
"Miękki jak aksamit, ze złota prążek na płatku,
pomalowany słońca dotykiem".
"Biorę cię malutki kwiatku".

..."Tobie go dam, moja miła, prawdziwe dzieło natury"...

Manhattan i bratek.
Bratek, stal i szkło, strzelające ku niebu.
Prosto do góry.

W serce twoje zapadło, zakute w granicie -
miasto Manhattan, tętniące własnym życiem.

Jak ciężko...

Obok grobu tego, który legł tu na wieki
ukłękła młoda kobieta.
Na chwilę zamknęła powieki.
Z oczu jej popłynęły łzy.

Wiatr nadszedł gwałtownie
i szarpnął jej włosom.
"Nie rusz mni!" . . !"
Krzyknęła przerażonym głosem.

Westchnęła potem cicho i na grobie
złożyła ręce.

Z piersi jej wydobyło się westchnienie:
„O jak ciężko, jak ciężko jest na świecie
samotnej osobie”.

Wiatr odpowiedział jej szumem drzew.
W oddali zabrzmiało echo:
„O... jak ciężko...”

Właśnie teraz, właśnie tego roku,
gdy zabłysło jej światło radości,
nadszedł bolesny cios.

Właśnie teraz szczęście zgasło.
Utonęło w wiekuistej ciemności.

Świat zrozumie

Nie wiem, jak to być może, ale...
o mój Boże, zdaje mi się, że mimo Twojej woli,
od długiego już czasu spędzam życie leżąc
bezmyślnie w trawie.

Twarz zwróciwszy do góry czekam, wierząc
że się coś zmieni.
Że wreszcie, z mych myśli wyjawi się coś
takiego, co zwolniwszy kroku, ku mnie się zbliży.
Miękką dłonią przeciągnie po mej głowie.

A potem, pochyliwszy się nade mną
ramieniem mnie otoczy i brzmieniem swego
ludzkiego głosu postawi mnie na Ziemi.

A ja, wyciągnąwszy ręce przed siebie
otoczona mgłą... pocznę nowe życie.

Nie będę więcej mieć tej dziecięcej emocji,
ni tego uczucia, że opuściwszy posłanie
odchodzę nie pożegnawszy się ze światem.

Bo przecież, kiedyś, po latach - choć już w innej
formie, powrócę z kosmosu...
A chmura, napelniwszy się mgłą mego ciała...
osiądzie na starych murach miasta, z którego,
ma niepowtarzalna myśl wyrosła...

I może wtedy świat zrozumie, że nawet
postawiona na nogi przez dbrotliwe ramię -
odejść musiałam...

Jeśli właściwe usłyszę słowo...

Nad ranem, gdy noc zanika, pomiędzy niebem
i ziemią rozpościera się dzień.

Kwiat nocą uśpiony właśnie wtedy rozwija swój pąk.
Dla wielu ludzi właśnie wtedy kończy się świat.

Właśnie wtedy, zawieszony u sufitu pająk
zaczyna tkać swą nić i poprzez papierami
zarzucony stół zsuwa się na me posłanie.

Obok mnie - porzucona kartka.
Ostatnia zapisana strona.

Ostatnie dwie strofy zamyka wykrzyknik i kleks.
Ostatnie dwie linie: "... pasma czerwone i czarne.. ."
"Czaszka twarzą do okna zwrócona..."
"Klepsydra i czas"...

Pamięć pajęczyną pokryta...
W mózgu tworzy się i odtwarza...

"Byłem... królem i paziem".
"Tworzyłem każdym słowem..."
"Uwielbiałem mrok nocy; gwiazdy i chmury".
"Marzenia i sex".

Nić pajęczą dosięgła już mego łoża.
Przenikła mą pamięć i z nią
w przestworza uciekła.

Zrywa się wiatr.
Za oknem zachodem słońca pali się
ziemia.

W oddali słychać gong.
Brzęk pękającego kielicha.
Rozsypanych koralii.

Już oplotła mnie pajęczna sieć...

Ciało powoli ostyg.
Jeszcze coś w nim żyje.
Jeszcze się coś tli.

Wygasają zmysły.
Świadomość odchodzi.
Ale...
Jeszcze nie wszystko skończone,
bo gdy usłyszę jedno choćby
właściwe słowo - duch mój się odrodzi.

Ballada wigilijna

Tak się jakoś złożyło, że w tym roku,
gdy skończyła się biesiada wigilijna,
przy rozpalonym kominku, zasiadłszy
z twarzą zwróconą do płomienia, zapadłam
myślami w minione lata.

Poprzez śnieżną zamieć, w wątku wspomnień...
Ballada za balladą płyną jedna za drugą.

Pierwsza na pamięć przyszła: "*Marcowa Ballada*"
Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej.

W niej: "*Obłoki zawisły nisko*"
I... jeden po drugim - spłynęły...
..."*na pobojowsko zabitych kobiet...*"

"*W niebieskich sukniach..* "
" *Zaległy trawę..* " białe ciała...
... "*Zapadły w głąb spo;rzenia łzawe...*"
a...
... "*s'zale puszyste, w styczniowe zamieci barwami
szarymi spływają rzekami...* "

Gdzie to było i kiedy, że wokół zabitych kobiet
w puszystych szalach, dymiły "*słoneczne bomby i szrapnele*"?

Czyżbym pamiętała niewiele z tego okresu?
Z tej epoki...?
Czy może...?

Noc wigilijna - pasterka - organy - kolędy - modlitwa...
Kominek - trzaskające drwa - iskry - poświęta księżycy...
Wspomnienia - strachy - widziadła...

W pamięć wkradła się *"Ballada o Poniedziałku "*.

Balińskiego, gdzie:

*"Przy murach hezradny sto;ąc ... miła moja...
kamienie;ę przy śpiewie... "*

a dalej:

"Żegnam spiewem lipy i chmiele".

Słyszając tę balladę, przypominam sobie,
to Wierzyński pisze nie o kim innym,
tylko o zrozpaczonym ojcu Urszuli -
Janie Kochanowskim z Czarnolasu.

Jego ukochana Urszula: *"odeszła "*,
gdzieś się ukryła...
pod jakimś niebem, całunem, atłasem!

"O Dwóch Świecach" - ballada Balińskiego, gdzie:
w głuchej wiejskiej kaplicy, płoną dwie świece
dla zabitego przez nazistów księdza,
za śpiewanie polskich pieśni.

I o danej mu obietnicy przez żołnierza,
przed odjazdem do krainy
położonej daleko od polskiej granicy.

...*"I - żeby słowa mówić prawdziwie i godnie,
by bez goryczy oddać się boskie opiece "*
- ten Bóg -
" zgasić musi wszystkie ognie w Rzymie ".

I... (jak kiedyś) *"zapalić na; mnie; sze świece -
Dwie - najbiedniejsze "*.

Przez myśl przebiegają strofy smutne,
oparte na własnych przeżyciach i te, tkwiące
w balladach, choćby w *" Warszawskie; Szubienicy"*,
czekającej cierpliwie na niewinnie wieszanych.
(Ballada napisana przez nieznaną poetkę).

Aby w wieczór wigilijny smutek nagle nie skonał,
Przypomniała mi się ballada Lechonia
" () Lordzie Byronie ":

"Noc bezrozumna, w które; się nawet nic nie śni..."
"Usta niegodne całować i usta niegodne pieśni ".

"Konie, którym wydarto wnętrzności "
"Klawikordom klawisze..."

A dalej ...*"w tę noc bezrozumną "...*
"Myśmy ;esienne liście,
którymi wiatr kołysze... "

Przed oczami staje mi obraz nie do zapomnienia:
Na huczącej Nowojorskiej ulicy... winda -
Najwyższe piętro domu – dach.

Na jego szczycie - poeta - opuszczony.
Nikomu niepotrzebny, kończy tragicznie
życie.

Chodnik krwią zbrukany;
Rozpostarte na nim ciało poety.

. . . do rana trzymane w kostnicy...
Prosta, drewniana trumna.

Tylko chwila zamyślenia...
Zastygły uśmiech na twarzy człowieka...
I już wiesz, że...
" *Tam cię nic nie czeka!*"

Lechoń wierzy, że...: nic go nie straszy,
bo "*człowiek powstał z niczego*"...

I ta nagła świadomość, że...
Tylko chwila i...
„;*uż nie trzeba niczego*”.

Dech mi zapało.
Głos mi odebrało.
Czyżby...?

Czyżby w tę noc wigilijną
smutku było jeszcze zbyt mało?

Czyżby były jeszcze szanse... aby...
Broniewski, naśladowując Mickiewicza,

napisał mniej wstrząsające dzieło niż
" *Ballady i Romanse* "?

... "Słuchaj dziewczeczko!..."

"Ona nie słucha"...

... "To dzień biały, to miasteczko.,. ".

"Nie ma miasteczka, nie ma żywego ducha ",
"Po gruzach biega naga, ruda Ryfka,
trzynastoletnie dziecko "...

"Przejeżdżali grubi Niemcy, w grubym tanku." "

"Ryfka... uciekaj" ... "uciekaj Ryfka!"

Woła Broniewski przyciszonym głosem.

... "i przejeżdżał znajomy, dobry tyk
z Lubartowa".

"Masz, Ryfka bulkę" rzeki, "żebyś była zdrowa.,. "

A ona zaświeciła zębami;

I bez wahania odrzekła:

"Ja zaniosę tacie i mamie ".

Ryfka nie wiedziała. że... "mama pod gruzami,
tata na Majdanku ".

Przejeżdżali różni ludzie - "każdy grosik rzucił"
dziwiąc się, "że goła i chuda".

I..n "przejeżdżał bolejący Pan Jezus -

SS-mani wzięli go na męki".

"Postawili oboje pod miedzą... "

"wzięli karabin do ręki ",

*"Słuchaj Jezu, słuchaj, Ryfka, sie Juden;
za koronę cierniową, za te włosy rude... "*

"I ozwalo się Alleluja w Galilei... "

... "potem s'alwa ozu/ala się głucha... "

Oboje bez słowa osunęli się ku ziemi...

"Słucha; dziewczeczko!"

Broniewski raz jeszcze woła...

Ona nie słucha.

Dzieweczki dawno już nie ma...

Chwastami miedza porosła...

I tylko cisza dokoła... grobowa cisza...

Słuch mój natężony.

Oczy wpatrzone w iskry gasnącego paleniska...

Dym płonących miast wyciska z nich łzy.

Przez łzy widzę pola śniegiem przysypane.

Słyszę strofy Słonimskiego:

"Łany krzyżów przy drodze... "

... i:

*" Kiedy zginę... może przyśnią się tobie
siwe oczy zabitego żołnierza ".*

Narasta dzień, a we mnie wiara, że...
przy Boskiej pomocy... ".
*„Wstaną z grobów tej nocy -
cienie śpiących żołnierzy”.*

Tych: *"Z nad Warty, z nad Bzury "*.
I głos wzniosą do góry...
" Bóg się o nas zatrwożył ".
*”I... w noc swoich urodzin...
na te wszy...,tkie niepol...,kie mundury
polską ziemię nalożył "*.

W ballady zaśluchana pytam:
*"Dlaczego, właśnie mnie dano,
taką moc niesłychaną, aby przeżyć...
smutną wigilijną noc ...?"*

Z wygasłego kominka dym biały wzniosł się do nieba.
A ja, z nosem od płaczu czerwonym czekam, aby...
z wieży kościoła poranne odezwały się dzwony.

Pisane 1 września 2004 r.

w 65 rocznicę rozpoczęcia 2-gie; Wojny Światowe.

Pustynna warta

Wojak wieku dwudziestego pierwszego,
w berecie czerwonym, (czy zielonym?),
stoi na straży wśród pustynnych piachów.
Po zęby uzbrojony - wobec sił wyższych -
zupełnie bezbronny.

Zda się być pewnym, że niczego się nie boi.

Głęboka, ciemna pustynna noc.
Tylko wiatr w oczy piaskiem miecie.

Tam, prawie, tuż, tuż - w namiotach śpią towarzysze.
A on, - na posterunku tkwi samotny.

W uszach szumi mu czymś - niby echem
w Kalifornijskim lesie.

Dochodzą go głosy...jakby ludzkie.
Jakby ktoś wołał: "Idź, po co tu stoisz?"
"Zdaje ci się tylko, że ty...
obrońca spra wiedli wości. . ."
"Że tylko ty się nie boisz".

Czy to złe duchy?
Czy nocna mara?

...

Coś jakby cień ludzki po piaskach się przesuwał.
Coś, jakby ruszałka zawisła w wodnych oparach.

Coś jakby koń.
Na koniu rycerz zbroją opięty...

W bijącym sercu zamiera duch.
Przez mózg przebiega przedziwna myśl:
nie stać tu dłużej. Uciekać...
Tam... gdzie dzień jest światło.
Tam, gdzie żywi są ludzie.

W bezgwiezdną noc, piaskami szeleści pustynny wiatr.

Bez tytułu

Rzadko mi się to zdarza, ale właśnie dziś
zerknęłam na kartkę kalendarza.

Za okno wyrzałam i dowiedziałam się,
że to jeszcze nie wiosna.
Choć stopił się śnieg i słońce przygrzewa.

Zamyśliłam się - czego bym chciała od wiosny.

Objechałam już przecie szmat świata.
Czytałam to i owo.
Głowę napelniłam wiedzą poważną i rozrywkową.

I siedząc przyoknie zrobiło mi się tak jakoś dziwnie.
Myślałam jak dziecko, niewinnie i naiwnie.
Chciałabym być wiosennym deszczem.
I gradem, spływającym po stromym dachu.

Chciałabym być tworem dziecięcej wyobraźni,
który w swej jaźni łączy w jedno:
rzeczywisty świat ze światem urojonym.

O, jaka byłaby to uciecha, gdybym z małego,
wiekiem skrzywionego człowieka zmieniła się w kosz,
taki prosty, wiklinowy.
Stojący koło kuchennego stołu.
A na stole - leżałby świeżo upieczony bochenek chleba.

Ten chleb - to ja. Gdyby było potrzeba - dałabym się pokroić
na cieniutkie kromki.

Albo może, spojrzawszy jeszcze raz w okno -
ujrzałabym się drzewem kwitnącej wiśni...
I słowik śpiewałby mi.

A w blasku księżycy - zaczarowany jakiś...
Zamek na wzgórzu by mi się przyśnił.

A może nie, może byłoby lepiej, gdybym była zboża
dojrzałym kłosem...
Nade mną wirowałoby stado wróbli
wydzierające się pod niebiosa. ~

Słuchając ich przeraźliwego chóru stałabym się
skowronkiem...
by tym wroblem zaśpiewać:
„Gdybym rannym słońkiem...”

A gdyby przyszła burza i przesłoniła słońce -
chciałabym być żabą.
I wynurzywszy głowę z mokrych traw -
być rehotliwie szczęśliwa... by w końcu,
gdyby głowa stała się siwa - utonąć w perlistych łzach.

To i owo

1 .

Trudno mówić o samotności,
gdy od rana do wieczora, w Boga obecności...
słońce całuje cię do nieprzytomności.

2.

Promienie słoneczne, w pyle ziemi
rozproszone, wielobarwną
tęczą zawisły w powietrzu , -
w życia krótką chwilę.

3.

Utraciwszy urok zieleni,
konarami chylącymi się ku ziemi, zawisły
w zimowej przestrzeni osamotnione drzewa.

4.

Z każdą chwilą, minutą, godziną i dniem
przybywa nam lat.
Z każdą życia przebytą milą cofamy się wstecz,
a wokół nas naprzód posuwa się świat.

5.

Wszystko zaczęło się od kwasu, zwanego DNA.
Żyjemy nosząc go w sobie, Ty i ja i nasze wnuki...
Dopóki - T R W A na ziemi POKÓJ.

Migawki z przestrzeni

1.

Nie noszę zegarka; bo i po co?
Czas przecie mija i tak.

Wybija stale tak samo godziny
i minuty.

Tak samo z czasem pędzi moja
myśl; czy łzami zroszona
czy usłana płatkami róży.

Czy szybkie, czy wolne są chwile,
czas mi się wcale nie dłuży.

2.

Nieustannie szumią fale oceanu,
przyływające i odpływające
w rytm faz księżyca.

Nieustannie obraca się ziemia wokół słońca,
a wolna myśl jest jak fala, nieustannie
we wszechświat płynąca...

3.

a przyszłości nieodgadniona,
filozofio przyszłych dni,
przytnij mi skrzydła, które gdzieś
opadły.

U nieś mi głowę ponad chmury.

4.

Wędrujemy za życia po ziemi
posrebrzanej księżycem,
po ziemi malowanej kwieciem wiosny,
złotym pędzlem jesieni.

Po ziemi słońcem zalanej.
Zraszanej deszczem.
Smaganej huraganem.
Wędrujemy po szczytach, zwanych
górami, po nizinach, zwanych
przełęczą.

Chłoniemy ozon z przestrzeni
ubarwionej tęczą.
Wędrujemy po ziemi, szukając
odbicia wszechświata.
Ale co potem?
Co z nami... po latach?

Nie wiem dlaczego

Nie wiem dlaczego tak się dzieje,
że gdy w zimowy wieczór przez
nieszczelne okna zimny wiatr wieje,
ja, zdjąwszy palto, zamiast na wieszaku,
wieszam je na przybitym do drzwi haku.
Szalik rzucam na ziemię.

Na stoliku stojącym obok mego łóżka
czeka na mnie ostygła filiżanka gorzkiej
kawy.

Księżyc wypływa ponad dachy, a ja
niepotrzebna nikomu, samotna taka,
zasklepiam się w sobie, niczym małża
w skorupie.

Wokół panuje cisza, nie słychać
ani śpiewu, ani śmiechu.

Och, żeby tak jakiś dźwięk.
Choćby tłuczonej szyby.
Choćby chróbot chrząszcza.
Choćby odgłos burzy.

Żeby... tak w moim sercu, bijącym
pod cielesną powłoką zagrało
śpiewem ptaka.

Zawsze ta sama

Bezimienna, uczynna.
Dobroduszna, miłosierna.
Niezmienna.

Choć smutna, zawsze uśmiechnięta.
Wyprostowana, choć ciężar życia
ku ziemi ją zgina.

Usłużna, chętna.
Wszystkiemu uradzi.
Sama nie doje nie dośpi,
lecz bliźnim dogodzi.

Choć boso w wodzie brodzi, ".
płaszcz swój pod nogi im rzuci.

Uskrzydłona duchem.
Oczy wzniesione do nieba.
Czasem, tylko czasem westchnie:
"Co robić, tak trzeba".

W zakamarkach pamięci

W zakamarkach pamięci tkwi niezmierny czas
żalu naszego i smutku.
Naszych spojrzeń miłosnych, westchnień tęsknych.

Wędrowek bez końca po górach i lasach.
Śmiechu i śpiewu niesionego przez echo.
Gdzieś tam...

Umknęły pamięci pierwsze godziny zalotów.
I dni krótkiego kochania.

Pozostało dziś wspomnienie
o chwili rozstania.

Rozmowa z przyjacielem

Przyjacielu mój mały, siedzący bez słowa
ze mną na górkim szczycie; spójrz w dół
na te granitowe zręby, błyszczące w słońcu
jak oczy rysie.

Spójrz na blaski słońca malujące zbocza.
Spójrz na kołyszące się trawy.

Na górskie kwiaty spójrz.
Właśnie otwierają swe barwne kielichy.

Posłuchaj jak w zachodzącym słońcu
z gniazd ptasich świergot dobywa się
cichy.

O zachodzie barwami tęczy zdobią się chmury.

Zza górskich szczytów pełnią toczy się księżyc
uśmiechnięty od ucha do ucha.

Spójrz jak zaprasza gwiazdy aby mu na niebie
noc całą towarzyszyły.
Aby nim zgaśnie kołysankę mu nuciły.

Wiersz nie tylko dla dzieci

Czapka na bakier, buty dużo za duże.
Koszula w kratkę, spodnie niebieskie,
lekko poszarpane, wiszące na
konopnym sznurze.

Pod czapką głowa, (kto zgadnie jaka?).
Zda się być ze słomy, jak u stracha
na wróble.

Na jednej nodze stoi wśród pól.
Pod nogą czarna gleba.
Wokół łany zboża.
Pełne ziarna kłosa.

O Boże, aby tak jak dzisiaj...
Aby tak co roku!
Urodzaj!

Rok dziś dwutysięczny...
Nie wierzysz?
Spójrz w kalendarz.
Oczu nie przymykaj.

Nie śmieję się, bo nadal tak się dzieje,
że gdy rolnik pole orze, gdy sieje,
to wierzy, że dobre plony zbierze.

Wróble i wrony, jak kiedyś przed laty
patrzają na stracha:

"Tyle kłosów, tyle ich wokół".
"Tylko sfrunąć i wydziobać ziarno".

A strach wystrojony, jak stał, tak stoi.
Nieruchomy!

Twarz w czapkę schowana.
nocy czeka, by zasnąć spokojnie
i przespać do rana.

Słońce blednie.
Niebo ciemnieje.

Wróble i wrony mają nadzieję,
że nim noc niebo ogarnie,
strach w sen pogrążony...
Zapomni o ziarnie.

Jak to?

1.
Jeszcze tutaj nie obejrzelismy
swego cienia i już znowu gdzieś jedziemy.
Przed nami jakaś nowa droga...
Niezrozumiała - zwana: Drogą Przeznaczenia.

2.
Uśmiech chowa *się* czasem
za ust zamkniętych wargami.
Czasem wypływa na oczu rozwarte
żrenice.
Czasem serca gnębiący strach ukrywa.
Przerodziwszy się w spazmatyczny śmiech,
jak nagle przyszedł, tak nagle znika, nim
wyda światu swoje tajemnice.

3.
Cieszę *się*, że jestem tylko chmurą.
Nade mną tylko błękit nieba.
Księżyc nocą mi świeci, ten sam
od tysiącleci.

4.
W podmuchu jesieni pożółkły liść
uniósł się w górę.
Zawadziwszy o nisko wiszącą chmurę
spadł na liść leżący na ziemi, ten który
już wcześniej stracił siłę, aby podnieść
się i iść wraz z wiatrem.

5.
Jeśli coś ci dolega i nie wiesz co,
to spróbuj wejść do nieba
po wyłamanych szczeblach drabiny.
Potem wolno spuść się na ziemię.
Zobaczysz, że nie tylko ty, lecz
całe ludzkie plemię roni krokodyle łzy.

Duch

Duchu ciemnej nocy, przyszedłeś do mnie.
Niewidzialny.
Bezcielesny, lecz prawie namacalny.

Wykorzystując chwilę mej słabości,
nieproszony, nieoczekiwany, przyszedłeś;
w trudnej chwili życia wprost nieunikniony.

Choć światło mych oczu bezpowrotnie zgasło,
ty w nie uparcie patrzysz, powtarzając
swe odwieczne hasło: "Nawet w ciemności
trzeba żyć".

Jeszcze się wnoszę

Choć u schyłku życia, ja, zdeptane ludzkie istnienie
jeszcze głowę podnoszę i idę
drogą dotąd dla mnie nie do przebycia.

Ciało me zranione, kości połamane.
Uczucia stłamszone, romanse niedoznane.
Szanse pięcia się wzwyż niedozwolone.

U schyłku życia wyzwoliły się niespodzianie
i odepchnęły strach - ukryte we mnie
nadprzyrodzone siły...

Nim ostygną krwią nabrzmiałe żyły, me myśli
i czyny wzniosą się na wyżyny...
Ponad ciemne noce.
Ponad wschody słońca.

Ponad ciągnące się za mną cienie.

Tak niedawno

Od średniowiecznych murów katedry
echo się odbiło krzykiem uciśnionych.
Dusz potępionych.

Zamiast sztandarów, cienie złożonych rąk
wzniosły się ku górze.

Niegdyś na ołtarzach płonęły świece wotywne.
Z dymem ich woskowym, szeptem do nieba
płynęły modły intymne.

U szczytu wieży, dzwon wiszący na sznurze.
Przez wieki wydobywał z siebie ten sam ton.

Za klasztornym murem - woda.
W jej głębinie - skała.
W ludzkich ciałach młodych i starych
mózg energię przetwarzał w myśl.

Pewnej nocy, bomb łoskotem,
myśl trafiona w serce przestała marzyć.

U podnóża skały - rozpryski witraży,
w krwią brozący mózg tęczą barw
na zawsze się wryły.

San Francisco

Mieszkamy w dzielnicy San Francisco,
zwanej Twin Peaks.

Dom nasz stoi na wzgórzu,
ukryty w woni eukaliptusowych drzew.

Od czasu do czasu, przez gęstwinę lasu
dolatuje do nas śpiew ptaków.

W naszym domu są dwa pokoje,
jeden nad drugim.

W jednym z nich są rzeczy moje,
a w drugim, tym na dole, są twoje.

Oboje, lecz każdy z osobna siedzimy
przy stole zasłanym papierami.

Przez okna wkrada się słońce
i dzień po dniu igra z nami.

Co to za szarada? - pytacie promieni.

Czy one wiedzą, że w dzień czerwcowy,
jeszcze nie bardzo gorący, te same
myśli przyszły nam do głowy? I teraz,
gdy mrok zapada, ty i ja, w cieniu drzew
brzoskwiniowych, aby się nimi podzielić
spotykamy się na werandzie, każdy ,
z filiżanką kawy lub szklanką herbaty.

Zasiadłszy w wiklinowym fotelu,
snujemy swoje wizje.
Dzielimy się przeżyciami.
Dzień przecież już przeszedł, noc
szybko zapada i w tych dziennych
wizjach przebyliśmy, niby razem,
ale oddzielnie, kawał nieznanego nam świata.

Przez dnia całego godziny, byliśmy
w San Francisco osobno, każdy
w swoim pokoju.

Myślami przeszliśmy tam i z powrotem
Golden Gate Bridgeo
lo o. ulicę Castro, gdzie przewijają się
”ludzie”... i „ludzie”...

Każdy z nas, oddzielnie i razem
chciał wiedzieć o nich wszystko.

Dosłownie wszystko. Dlaczego są
szczęśliwi i nieszczęśliwi zarazem,
kiedy trzymając się za ręce
lub objęci w pół, uśmiechnięci
idą przed siebie ulicą Castro.

Pary: on i on, ona i ona.

Przechodząc obok nich nie wiemy
kto jest kto.

Kto z nich jest on, a kto jest ona.
Kto jest mąż, a kto jest żona.

Mijają nas ludzie, lub idą obok nas,
jakby w majowej procesji, a my z ekspresji
ich twarzy chcemy wyczytać ich ukryte myśli...

Czy mają wizje szczęśliwe?
Czy są zwycięzcami w życiu?
Czy życia ofiarami?

Kiedy idę ulicą

Kiedy idę ulicą w wieczór majowy,
blask księżyca mi przyświeca,
srebrząc włos siwej mej głowy.

Idę całkiem bezmyślnie, tak sobie,
prosto przed siebie, a gwiazdy zawieszono
na niebie zdają się mrugać do mnie.

Manhattan jarzy się neonami i tym
księżycem srebrzącym się nad nim.

Ni stąd, ni z owąd jakaś myśl liryczna,
jakiś wiersz wykwita w mym umyśle.

Fala uczuć w nim wzbiera, jak
woda wiosenna na Wiśle
i płynie ze mną w przestworza.

Idąc ulicą, tak sobie, przed siebie,
do księżyca wyciągam ramiona.

Patrzę jak o świcie, nad Manhattanem
blask jego samotnie kona.

Gasnąca gwiazda

Z zimowego, szarego nieba, na tafłę jeziora
w Nowojorskim Central Parku gasnąca gwiazda
spada jak płatek śniegu.

Błyszczą przez chwilę w świetle ulicznych lamp.

Jak biały płatek liliowy unosi się na powierzchni wody,
zapominając o swej przynależności do nieba
wpada w objęcia jeziora.

To było

W słońcu zachodzącym za wzgórze
drzewa połyskiwały złotem i czerwienią.

Ona zamknęła oczy, zdawała się marzyć.

Twarz jej się zmarszczyła,
fałdy pojawiły się na czole,
krople potu zaperliły się na nim.

Jesienny dzień dobiegał końca.

Ona oparła się ciężko o płot,
palce wszczepiła w drewniane
żerdzie.

Dreszcze wstrząsały
jej ciałem.

Nogi się pod nią zachwiały,
zwilżyła językiem suche wargi
i popłynęły z nich słowa skargi.

"Ja pamiętam, ja...
To był jesienny dzień.
Pierwszy dzień wojny".

To był dzień, kiedy płomień
zabrał jej dom.
Zniweczył jej dzieciństwo.

Ona stała przy płocie w bezruchu -
z zamkniętymi oczami.
Bała się, że kiedy je otworzy -
przeszłość powróci w jej życie.

Przywidzenie

Wzgórze - niebo - czerwony zachód
słońca.

Błonia - wijący się ruczaj.
Mokre trawy i sitowia.

Przeszłość - rzeczywistość - urojenia.
Wizja zmieszana.

Rozdygotane ręce przyłgnęły do ciała.
Oczy przymknięte, rozwiany włos.
Wianek z rozmarynu na zranionej skroni.

Oddech przyspieszony.
Odgłosy wzdychania.

Dwa ludzkie cienie, zachodzącym słońcem
rzucone na ziemię.

Płonąca chata w oddali.

Młodzi właściciele
mieszkali w niej przed laty.

O północy, przed odrzwia ganku
podjeżdżały po nich osiodłane konie.

Razu pewnego, o słońca zachodzie,
ktoś pod próg rzucił wiecheć płonący.

Z chaty dobył się przeraźliwy jęk...

Na zwęglonej ziemi, ponownie
pojawily się dwa ludzkie cienie.
Po raz ostatni rozwarły się usta.
W oczach utkwiał przeraźliwy strach.

Dymem zapachniało.

Na płonącej chacie runął dach.

Gdybym była w Chinach

Gdybym była w Chinach,
to siedząc przy chińskim stole,
jak mieszkańcy Chin jadłabym
zupę wonton i gotowany ryż.

Zamiast widelca, do ręki wzięłabym
dwie drewniane pałeczki.

W Chinach nie marnuje się ziarna.
Chleba się nie spożywa.

Jadłabym więc rano, w południe
i wieczór biały ryż.

Siedząc przy niskim oknie w jadalni
szybkiego żywienia, widziałabym chłopca
z *gęstą* czarną czupryną, który ciągnie na podwórku
czerwony latawiec, zawieszony na sznurku.

Latawiec, który w podmuchu wiatru
rwie się do góry, chcąc uciec w przestworza,
tam, gdzie na bezkresnym niebie
rozpostarła się zorza.

A ja, siedząc i siedząc bez słowa,
bo nie znam języka chińskiego, myślałabym,
co by było, gdybym była Chinką.

Nosiłabym klekoczące drewniaki
i każdy słyszałby moje kroki.
Chodziłabym jak inni nad pobliski
strumień, gdzie zakolami płynęłaby woda.

Posiwiwały Chińczyk z długą brodą
siedziałby na brzegu z wędką i łowił ryby,
a wiatr kołysałby trzciniami.
Stamtąd, nie spiesząc się, poszłabym pieszo
do Chińskiego muru, tego
do niedawna niedostępnego.

Po drodze, by nie opaść z sił
jadłabym palcami - ziarnko po ziarnku
schowany w woreczku ryż.

A gdyby zabrakło ziaren, i nikt
mnie do jedzenia nie przymuszał,
zapadając w letarg, wchłaniałbym
dzieła Konfucjusza.

Mój mały

Do wspomnień o tobie dodam tylko dwa wyrazy:

"Mój Mały".

Ile razy myślę o tobie, widzę twe ciekawością
świejące oczy.

Twe krótko obcięte, złotem połyskujące włosy.

Byłeś mym jedynym synem, mym nieodłącznym
towarzyszem.

Pewnego dnia odszedłeś na zawsze.

I tak już musi być. Nic się nie zmieni.

Ni w świetle krążących gwiazd.

Ni w blasku słońca.

Pozostały mi po tobie pożółkłe fotografie
i pamięć minionych dni, sięgających wstecz
do chwili twego urodzenia.

Wspomnienia prowadzą mnie ku bramie, gdzie
po raz ostatni stanąłeś na baczność.

Powiedziałeś "Cześć!", na zawsze zamarł twój głos.

Zdawało mi się wtedy, że gdy tylko wiosna słońcem
zabłyśnie, podbiegniesz do mnie jak kiedyś,
że na nowo życie wstąpi w ciebie,
że odwróci się od ciebie nieubłagany los.

Że spojrzysz w me oczy radośnie i powiesz:
"Chodźmy nad brzeg strumienia,
bo właśnie zaczęła się wiosna".

W mej pamięci pstrąg srebrem połyskuje
wśród rwącej wody.
Skowronek nuci radośnie trele.

Ty, mówisz głosem poważnym: "Tato,
z tobą chcę być na tym świecie".

Czekam, że wyciągniesz do mnie swą małą dłoń,
i ręka w rękę pomaszujemy kolorową
wstęgą drogi.

Nie wiem dlaczego, czy to było przeznaczenie,
że nagle, jednego dnia zmieniło się wszystko.
Ty stanąłeś u progu ciemności, ja zostałem sam.

Matka twoja była przekonana, że gdy mnie zabraknie,
bohaterski i młody będziesz jej podporą.

Wierzyłem, że kiedy przyjdzie czas,
ty i ona zapłaczecie na moim pogrzebie.
Że kiedyś, po latach, na Boskie skinienie,
całą trójką spotkamy się w niebie.

Niepotrzebny więcej nikomu ruszam naszą ulubioną
drogą, myśląc, że tam, na jej skrzyżowaniu z niebem
spotkam ciebie.

Fortepian

Pudło rezonansowe a w nim struny.
Klawisze czarne i białe.
Dotknięte palcami, dźwiękiem malują
w duszy nieznane obrazy świata;

Chopin grał na nim polonezy, mazurki,
etiudy...
Mozart sonaty.
Bach fugi.

W melodiach, spod palców rozwartej dłoni,
jak płynne srebro, płynęły tęcze barw.
Krople spadające deszczem.
Szalał pustynny wiatr.

Melodie płynęły, jak cienka nić pajęcza.
Jak myśl w pogoni za smugą światła;
łącząc w mózgu ciszę i dźwięk z neuronami.
Budząc w sercu człowieka uczucie szczęścia
w niepowtarzalnej chwili życia.

Malarz

Artysta, wychowany w murach Krakowa.
Tu, bezdomny tułacz,
krążący po ulicach Nowego Yorku.

Miasto gigant wcale go nie zachwyca.
Nie zachwycają architektura,
muzea, wystawy.

Chodząc po ulicach,
pędzlem,
poezją i prozą tworzy obrazy nowojorskiego życia.

Widzi się u szczytu sławy.

A gdy go budzi naga rzeczywistość,
zagląda do butelki,
zmywając alkoholem serca rany,
jak zabrudzone farbą pędzelki.

Myśląc o sobie trzeźwo, żal swój w duszy chowa.
Nie chce się przyznać, że nie wie,
po prostu nie wie,
po co tu przybył przed laty z ukochanego Krakowa.

Gazowa latarnia

Gazowa latarnia; błądy krąg nie światła,
lecz żółtego poblasku.

Od zmierzchu, poprzez noc, do pierwszego
brzasku, świecąca wiązka nikłego płomienia.

Dumna, wyniosła, pewna siebie,
jakby korzeniami wrosła w ziemię.

Latem, z głową tonącą w koronie drzew,
co ranka upajana świergotliwym ptasim
śpiewem.

W dni jesieni, zagubiona w unoszącej się
wokół mgle.

Biorąca w ramiona bezlistny krzew.

Gazowa latarnia, przysłowiowa prawa
ręka pijaka.

W mych wspomnieniach tkwi, nie inna,
ale właśnie taka.

Dzielnica

Zaniedbana, opuszczona,
pełna rozpaczy nowojorska dzielnica.
Nieopodal szczątki strzelistych
drapaczy.

Wokół nich rozbite, zardzewiałe,
zębem czasu zgryzione, stoją samochody.

Czasem ktoś koło nich przejdzie.
Czasem w nich pogrzebie.
Pokiwa głową.

Czasem ni stąd ni z owąd
pojawią się ludzie, którzy przy ruinach się zatrzymają.

Czasem ktoś zerknie w domu
wałącego się wnętrze.

Czasem w wybitym oknie zadrgają
firanki, gdzieś na dziesiątym piętrze.

Uniósłszy głowę do góry
ktoś spojrzy na odrapane mury.

Nie widać dachu.
Wysoko nad szczytem domu
zawisły niebieskie chmury.

Kiedyś w tym domu mieszkali
ludzie.

Przybyli - kto wie skąd.
Chcieli być wolni.
Żyli w ciągłej ułudzie,
że wolność jest właśnie tu.

Dziś stoją tu zrujnowane domy.
Pobrzeża ulicy zarosły chwastami.
Wiatr ich zapachem czasami powieje.

Nie ma już ludzi, którzy w nich mieszkali.

Ci, którzy nie zginęli w czasie ataku
na Dwie Wieże - odeszli,
straciwszy nadzieję...

Daleko

Jestem daleko od tego miejsca i czasu,
gdzie krople deszczu zmywały pot
z mego czoła.

Gdzie strach gnębił serce.
Gdzie nieustannie uszy napęłniały
odgłosy cierpienia.

Daleko od tego, gdzie człowiek
przestał być człowiekiem;
a najprostsze jego prawa przestały
być prawami.

Ból tylko był mu bezkarnie dozwolony;
i kwitł dokoła jak ogród wiosenny kwiatami.
Ale to przeszłość przecie, odległe wspomnienia.

Wiele razy księżyc obrócił się wokół ziemi;
a wokół słońca, ziemia.

Chwastami porosły wojenne ugory,
skropione gęsto krwią.
Gdzie nigdzie tylko wystając ponad
chropowate głazy.

Ileż to razy, wędrując po świecie,
myślami wracam w to przeklęte miejsce
nie mówiąc o tym nikomu.

Czas mija szybko, a z czasem...
Wszystko się zmienia.

W pamięci tylko przeszłość nie zanika.
Tkwi w niej wryty obraz ludzkiej nędzy
i strachu.

Nad Sekwaną

Myśl moja była kiedyś jak rzeka,
płynąca strugą i potokami.
Wisłą była i Sekwaną.
Wreszcie życiem zmęczona wyschła w któreś rano.

Skończył się jej bieg.
Pozostał tylko pamięcią tego co było.

Kiedyś, myśl ma jak Sekwana,
nurtem wód płynących
z mym życiem gaworzyła,
podpowiadała, szeptała,
jak przyjaciel z przyjacielem.

Jak francuska piosenkarka,
w sieć prostych melodii tkala tablice słów.

Po tekście życia prześlizgiwała się,
jak odbicie światła w nurtach wody.

W zakamarkach mózgu iskrzyła się,
i tam, pociemniała,
pozostając wspomnieniem tego,
co było.

Czarodziej

Wiesz, że nie jesteś sam, gdy nad maskotką
pochylisz swą postać wyniosłą i wiotką.

Nie jesteś sam, gdy w głębi serca, w murach
twego rodzinnego miasta odkrywasz
prastare ślady króla Piasta.

A gdy palec Bóg na cię położy, z wiązki
ostrych noży, krótka krzyżówka ci się złoży.

Spuściwszy wiadro w cembrowaną studnię,
wraz z wodą wyciągniesz świteziankę młodą.

A gdy z nią w tan żywą ruszysz,
bez krwi przelewu każdego wroga skruszysz.

I tam, gdzie stanie twoja noga, na proch rozetrze tego wroga.

W końcu, odejdiesz do kosmosu;
cicho, spokojnie, bez rozgłosu.

I w niebo wejdiesz - wśród anioły.
Tak, jak cię Pan Bóg stworzył: bosy, goły.

A na ziemi - pamięć po tobie pozostanie.

I pozazdrości ci cąk który,
że już wolny jesteś
tam u góry.

A co nie liczny, jak się dowie, żeś nie z nami,
przechodząc na twym grobie złoży kwiat.

W duchu zapyta: "Co to znaczy, że odszedłeś
cicho, skromnie, bez rozpachy".

"Ty, człowiek czynu i czarodziej?".

Na koniec świata

Na koniec świata, na sąd ostateczny,
z wysokiego tronu zejdzie Najwyższy Sędzia.
Na prostym zasiądzie krześle.

Jak we śnie proroczym z niebios *się* wychyli.
Myślą się cofnie do tej chwili, kiedy z chaosu
wyłonił planetę i nazwał ją Ziemia.

W ostatnim ludzkości momencie, zamyślony,
westchnie głęboko.
Choć zgorzony widokiem tego co *się* dzieje,
z miłością ku Ziemi wyciągnie ramiona.

Sieć miłosierdzia rozciągnie nad tymi,
co legli w gruzach.
Co utonęli we łzach gorzocy.

Potępionym - w otchłań rzuci światła okruszynę,
aby raz jeszcze doznali jego litości.

Swe wrota otworzy szeroko, aby oni,
Jego ziemskie dzieci cierpieć więcej
nie musieli.

Jeden im tylko postawi warunek, aby
w życia ostatniej godzinie chórem wyszeptali:
"Panie, czym jestem przed Twoim obliczem?"